

2. Неузгодженості, суперечності та колізії, яких між нормами КК та КПК накопичилось чимало, потребують комплексного законодавчого аналізу та якнайшвидшого усунення наявних недоліків.

Література

1. Сорокин В. Д. Административно-процессуальное право / В. Д. Сорокин. – М.: Юрид. лит., 1972. – 239 с.
2. Мисливий В. А. Наука кримінального права: міждисциплінарний аспект / В. А. Мисливий // Наука кримінального права в системі міждисциплінарних зв'язків: матеріали міжнар. наук.-практ. конф., 9–10 жовт. 2014 р. / редкол.: В. Я. Тацій (голов. ред.), В. І. Борисов (заст. голов. ред.) та ін. – Х.: Право, 2014. – С. 95–99.
3. Соболев О. І. Класифікація злочинів: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук: спец. 12.00.08 «Кримінальне право та кримінологія; кримінально-виконавче право» / О.І. Соболев. – Дніпропетровськ, 2012. – 20 с.
4. Тацій В. Стабильность как условие эффективности законодательства Украины об уголовной ответственности / Василий Таций, Вячеслав Борисов, Владимир Тютюгин // Голос Украины. – 5 апреля 2013 года. – № 66 (5566). – С. 4–5.
5. Дудоров О. О. Проблеми звільнення від покарання та його відбування в контексті нового КПК України / О. О. Дудоров, Є. О. Письменський // Кримінальний процесуальний кодекс України 2012 р.: кримінально-правові та процесуальні аспекти: тези доповідей та повідомлень учасників Міжнародної науково-практичної конференції (19–20 вересня 2013 р.). – Львів: ЛьвДУВС, 2013. – С. 51–57.
6. Горох О. П. Звільнення від покарання та його відбування: комплексний аналіз норм кримінального та кримінального процесуального кодексів України / О. П. Горох // Кримінальний процесуальний кодекс України 2012 р.: кримінально-правові та процесуальні аспекти: тези доповідей та повідомлень учасників Міжнародної науково-практичної конференції (19–20 вересня 2013 р.). – Львів: ЛьвДУВС, 2013. – С. 44–47.
7. Дудоров О. О. Кримінальна відповідальність за незаконні дії щодо майна, на яке накладено арешт, заставленого майна або майна, яке описано чи підлягає конфіскації: монографія / О. О. Дудоров, М. І. Омеляненко, В. П. Сабадаш. – Запоріжжя: Запорізький національний університет, 2014. – 360 с.

КАПЛІЙ

Олена Володимирівна

ЗАКОНОДАВСТВО ПРО ЗМІ, ЯК ОДНА З ПІДГАЛУЗЕЙ КОНСТИТУЦІЙНОГО ЗАКОНОДАВСТВА

Беззаперечним є той факт, що Конституція була і залишається базовою основою подальшого розвитку правових засад діяльності держави. Особливістю багатьох конституційних засад є їхня спрямованість на регулювання відносин, які традиційно є предметом різних галузей права. Такі риси, зокрема, притаманні приписам Конституції України, які

визначають основні засади організації та діяльності ЗМІ в Україні. Цим підтверджується виникнення наукового інтересу до проблеми дослідження конституційних засад організації та діяльності ЗМІ в Україні. При цьому об'єктивна необхідність дослідження конституційних засад організації та діяльності ЗМІ в Україні саме з позиції конституційного права зумовлена відсутністю наукових розробок в аспекті такої постановки наукового завдання.

Конституційні засади прямо пов'язані з орієнтацією на подальше удосконалення законодавства, мають універсальний характер, оскільки поширюються на всі галузі права та є базовими засадами і гарантіями розвитку законодавства. Не є виключенням при цьому й така підгалузь конституційного законодавства як законодавство про ЗМІ.

Дослідження будь-якої конституційно-правової інституції, видається, має розпочинатися з вивчення її правової природи. Тому, слід розпочати з визначення змісту терміна «конституційні засади».

Чимало вітчизняних наукових робіт присвячено питанню та сутнісним характеристикам категорії «конституційних засад», але мало які з них торкаються питання щодо визначення змісту «конституційних засад» [3, 4, 6, 8]. В цілому розробки стосувалися окремих питань залежно від сфери правового регулювання. Здебільшого дослідники визначають поняття «конституційні засади» як «фундаментальні системотворчі положення установчого характеру, яких закріплено у Конституції України і є юридичним підґрунтям» [5, с. 4], зміст якого є достатньо широким та охоплює ряд важливих аспектів [2, с. 62–68]. Погоджуючись із цією думкою, ставимо собі за мету надати власне визначення поняття «конституційні засади організації та діяльності ЗМІ».

Так, Т. В. Чубарук під поняттям «конституційні засади» розуміє принципи, які закріплено у Конституції України [9, с. 13]. Більш широке тлумачення конституційних засад надала О.Н. Горбунова, яка визначила їх як конституційні норми права, що є базою для чинного законодавства [1, с. 30]. Є. А. Ровінський розглядав конституційні засади і як принципи, і як норми, закріплені у Конституції [7, с. 124].

На нашу думку, якщо принцип отримує конституційне закріплення, він тим самим набуває найвищого вираження нормативності. Закріплені на конституційному рівні принципи набувають конституційно-засновницького змісту. Тому конституційні принципи організації та діяльності ЗМІ в Україні є конституційними засадами, що лежать в основі правового регулювання відповідних суспільних відносин.

Виходячи із вищезазначеного, під поняттям «конституційні засади організації та діяльності ЗМІ» пропонуємо розуміти закріплені у Конституції України основні ключові положення, ідеї засадничого системоутворюючого характеру, що є основою правового впливу на відносини у сфе-

рі організації та діяльності ЗМІ, їх розвиток, а також основою формування законодавства про ЗМІ, як підгалузі конституційного законодавства, що регулює відповідні суспільні відносини.

Щодо Конституції України, то вона містить ряд положень та найважливіших принципів, що безпосередньо спрямовані на регулювання організації та діяльності ЗМІ в Україні, які становлять досить міцний фундамент регламентації правових відносин у цій важливій сфері життя суспільства. У Конституції України закріплено такі конституційні засади організації та діяльності ЗМІ, які регулюють обіг масової інформації і встановлюють гарантії її реалізації: ст. 34 – свобода думки і слова, вільного вираження своїх поглядів і переконань (ч. 1), свобода інформації (у тому числі, масової) (ч. 2), закріплення можливості обмежень на основі закону (ч. 3). По суті, це конституційне положення проголошує основні засади свободи масової інформації; ст. 1 – демократичний характер української держави; ст. 3 – визнання людини найвищою соціальною цінністю, її прав і свобод; ст. 13 – забезпечення захисту права власності (економічна гарантія діяльності недержавних ЗМІ) (ч. 4); ст. 15 – закріплення політичної, економічної та ідеологічної багатоманітності (ч. 1), заборона цензури (ч. 3); ст. 22 – гарантованість конституційних прав і свобод, неможливість їх скасування (ч. 2), недопущення звуження змісту та обсягу існуючих прав і свобод при прийнятті нових законів або внесенні змін до чинних (ч. 3); ст. 23 – недопустимість порушення прав і свобод інших людей при реалізації права на вільний розвиток своєї особистості; ст. 24 – закріплення рівності конституційних прав та свобод (ч. 1); ст. 32 – право на недоторканність особистого і сімейного життя (ч. 1), обмеження на обіг конфіденційної інформації про особу (ч. 2), право на ознайомлення з відомостями про себе (ч. 3), судовий захист права спростовувати недостовірну інформацію про себе і членів своєї сім'ї та права вимагати вилучення будь-якої інформації, право на відшкодування матеріальної та моральної шкоди, завданої збиранням, зберіганням, використанням та поширенням недостовірної інформації (ч. 4); ст. 50 – право вільного доступу та поширення інформації про стан довкілля, про якість харчових продуктів і предметів побуту (ч. 2); ст. 54 – закріплення гарантій свободи інтелектуальної та творчої діяльності; ст. 57 – гарантування права знати свої права й обов'язки (ч. 1); ст. 64 – можливість встановлення обмежень окремих прав і свобод в умовах воєнного або надзвичайного стану (ч. 2), встановлення обмежень, передбачених Конституцією України (ч. 1); ст. 84 – проведення засідань Верховної Ради України відкрито (ч. 1).

Як відомо, в демократичному громадянському суспільстві, до створення якого прагне Україна, організація та діяльність ЗМІ має ґрунтуватися на певних принципах, тобто керівних ідеях і засадах організації та діяльності ЗМІ у межах правового поля. Тому, конституційно-правове

регулювання організації та діяльності ЗМІ має спиратися на конституційні засади, ядро яких становлять основні конституційні принципи.

Отже, на підставі аналізу вищеперерахованих норм Конституції можна виокремити ряд принципів, які лежать в основі конституційних засад, зокрема такі, як: принцип свободи масової інформації; принципи свободи пошуку, одержання, передачі, використання та поширення інформації будь-яким законним способом; принцип обмеження доступу до інформації лише на підставі закону; принцип ідеологічної багатоманітності; принцип заборони цензури.

На нашу думку, наведені принципи, визначені єдиним предметним критерієм, пов'язані між собою системно-логічними зв'язками та утворюють предметний блок конституційних засад, що спрямовані на правове регулювання організації та діяльності ЗМІ в Україні. Звичайно, сформована система принципів не є остаточною, оскільки в діалектичному процесі створення конкретних правових норм законодавства про ЗМІ і розвитку загальної системи права, розвитку правосвідомості в Україні ці принципи можуть зазнати відповідних змін.

Отже, в результаті дослідження цього питання зроблено висновок, що в цілому конституційно-правові засади організації та діяльності ЗМІ в Конституції України сформовані достатньою мірою, хоча й потребують певної законодавчої корекції, та визначають основні напрямки та склад, структурують законодавчу базу України у сфері регулювання організації та діяльності ЗМІ та права громадян на інформацію, яку на теперішній час становлять, окрім Конституції України, спеціальні закони та підзаконні акти.

Література

1. Горбунова О. Н. Финансовое право: учеб. / О.Н. Горбунова. – М.: Юрист, 1996. – 393 с.
2. Демидова О. И. Понятие и принципы конституционных основ российского федерализма / О. И. Демидова // Проблемы современного российского и международного права. – М.: Изд-во Калининград. гос. ун-та, 2005. – С. 62–68.
3. Єрмолін В. П. Конституційні засади виконавчої влади в Україні (проблеми теорії і практики): автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук: спец. 12.00.02 «Конституційне право; муніципальне право» / В. П. Єрмолін; НАН України. Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького. – К., 2003. – 17 с.
4. Журавльова Г. С. Конституційні засади становлення і розвитку парламентаризму в Україні: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук: спец. 12.00.02 «Конституційне право; муніципальне право» / Г. С. Журавльова; Національна юридична академія України ім. Ярослава Мудрого. – Харків, 1999. – 19 с.
5. Кулага Е. В. Конституційні засади розвитку системи внутрішніх справ: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук: спец. 12.00.02 «Конституційне право; муніципальне право» / Е. В. Кулага; НАН України, Інститут держави і права ім. В. М. Корецького. – К., 2005. – 17 с.

6. Пелих Н. А. Конституційні засади діяльності міліції України: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук: спец. 12.00.02 «Конституційне право; муніципальне право» / Н. А. Пелих; Київський національний ун-т ім. Тараса Шевченка. – К., 2002. – 18 с.
7. Ровинский Е. А. Основные вопросы теории Советского финансового права / Е. А. Ровинский. – М.: Госюриздат, 1960. – 193 с.
8. Фрицький Ю. О. Теоретичні засади державної влади в Україні: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня д-ра юрид. наук: спец. 12.00.02 «Конституційне право; муніципальне право» / Фрицький Ю.О.; Ін-т законодавства Верховної Ради України. – К., 2009. – 38 с.
9. Чубарук Т. В. Конституційні засади правового регулювання інформаційної сфери: дис. ... кандидата юрид. наук: 12.00.02 / Чубарук Т. В.; Ін-т законодавства Верховної Ради України. – К., 2010. – 201 с.

ТКАЛЯ
Олена Вікторівна

КЛАСИФІКАЦІЯ ЗАХОДІВ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО ПРИМУСУ

Питання щодо системи заходів запобігання адміністративним правопорушенням є досить дискусійним у адміністративно-правовій науці і розглядаються науковцями в рамках дослідження адміністративного примусу. Практичною часткою адміністративного примусу є його заходи, що безпосередньо застосовуються відповідними суб'єктами владних повноважень. Багатоаспектний характер цих заходів обумовив необхідність їх наукової класифікації, яка дасть змогу визначити їх сутність, вид і тип, що безперечно сприятиме удосконаленню правових норм, які регламентують підстави і порядок застосування заходів адміністративного примусу. Саме тому класифікація заходів адміністративного примусу має теоретичне та практичне значення.

Проблема створення оптимальної класифікації заходів адміністративного примусу є досить давньою, адже вчені-правники вже тривалий час намагаються її розв'язати створюючи різні версії. Дане питання досліджувались у працях таких вчених, як Ю. Адушкін, А. Арбузкін, О. Бандурка, Д. Бахрах, Л. Біла-Тіунова, Ю. Битяк, А. Головач, В. Глушков, Є. Додін, В. Зуй, М. Єропкін, Л. Коваль, С. Ківалов, В. Колпаков, А. Комзюк, Т. Коломоець, В. Манохін, Л. Розін, С. Скворцов, О. Светлов, Ф. Фіночко, В. Юсупов, О. Якімов тощо. Тому питання класифікації заходів адміністративного примусу було і залишається одним із найбільш дискусійних в адміністративному праві.

В силу відсутності в Україні нормативно-правового акту, який би визначав дефініцію адміністративно-правового примусу та закріплював систему його заходів, склалася ситуація коли існує стільки різновидів класифікації, скільки точок зору висловлено науковцями.